

Eeva Nikoskelainen
KOLOPALLOMAALASIA

Eeva Nikoskelainen
KOLOPALLOMAALAISIA

Faabeli

© 2010 Eeva Nikoskelainen
ISBN 978-952-5907-01-8

Kustantaja: Muruja-kustannus (Osk Innetti)
Kansikuva ja kuvitukset: Tiina Rovio
Sivunvalmistus: Tiina Rovio
Valmistaja: Books on Demand GmbH, Nordestedt, Saksa
www.virtakirjat.net

SISÄLLYS

1. Rauhan tyyssija
2. Kuutamojuhlat
3. Kauhujen aamu
4. Evakkotaival
5. Uusi reviiri
6. Ilmahälytys
7. Pallofriikki kettu
8. Niittytilkkusota
9. Kanipata
10. Peltokorteelta palavat päreet
11. Pinkki
12. Näköalakalliolla
13. Peilikuva särkyy
14. Uutispommi
15. Uiva kivi
16. Melkein kuolleita kaniineja
17. Röyhtäilyä ruovikossa
18. Tiedustelulento
19. Vesiperä
20. Sivuvesiesteilyä
21. Suma
22. Salaisuus
23. Pikkumusta
24. Leskirouvan huoli
25. Kusti hyväsydämisenä
26. Horror
27. Peijaiset
28. Risukasassa
29. Tähtiotsa
30. Lempeä lähdetys
31. Hilla
32. Kevättä ilmassa
33. Ainokainen
34. Isän ylpeyttä
35. Sokkotreffit
36. Örhö saalistaa
37. Päätös

1. RAUHAN TYYSSIJA

”Vihdoinkin löysimme kunnollisen asuinpaikan, jossa meidän on turvallista elää. Täällä on myös tavattoman kaunista. Sitä paitsi, maukasta ruokaakin on yllin kyllin, oikein tarjolle aseteltuna!”

Esiäiti iski innoissaan kypälänsä maahan ja alkoi kaivaa tomerasti niin että hiekka ja multa vain ryöpsähtelivät sen takajalkojen välistä.

Uusi koti oli löytynyt kaupungin kupeessa sijaitsevalta, kaksisataa vuotta vanhalta puistomaiselta hautausmaalta. Kaniinit uurastivat itselleen yhteen hautausmaan kolkkaan kolmen metrin syvyyteen ulottuvan asuma-alueen käytäväverkostoineen ja onkaloineen. Päiväsaikaan ne vain köllöttelivät koloissaan vähät välittämättä maan päällisestä elämästä, mutta hämärän tultua ne ryömivät koloistaan murkinoimaan ja hauskaa pitämään.

Kaupunkikaniiniyhdyshdyskunnan esiäiti oli auton ikkunasta tien poskeen sinkautettu angorakaniini ja esi-isä häkistään karannut leijonanharjaskaniini. Oma romanttinen tarinansa olisi sekin, miten nämä kaksi kaniinia moninaisten mutkien ja hengenvaarallisten koettelemusten jälkeen kohtasivat toisensa, rakastuivat tulisesti ja perustavat perheen.

Nuoripari oli kaivanut ensimmäisen pesäkotinsa kaupungin laidalla olevalle kukkulalle, mutta vieressä kulkevan tien vilkas liikenne ja lähellä sijaitseva ammattioppilaitos remuavine koululaisineen oli tehnyt paikasta liian levottoman. Viimeinen niitti oli ollut perinnemaiseman hoitotalkoot. Kun puuhakkaat luonnonsuojelijat ei-toivottuja kasveja peratessaan äkkäsivät kukkulan ylärinteessä lokeroisen, karvoin vuoratun onkalon, oli kaniinipariskunta neljän poikasensa kanssa jo loikkinut rauhallisempaa asuinpaikkaa etsimään.

Aikansa kierreltyään perhe suoranaishen onnenkantamoisena oli löytänyt tiensä vanhalle kivimuurin ympäröimälle hautausmaalle. Sitä mukaa kun perhe kasvoi, uurastettiin uusia pesäkoloja ja kaivettiin lisää käytäväverkostoja. Suotuisten tuuliolosuhteiden seurauksena kaksi lentokentän läheisellä teollisuusalueella asustavaa sinkkukaniiniurosta tunsivat sieraimissaan hau-

tausmaan naaraiden houkuttelevan tuoksun ja niin sisäsiittoisuudesta kärsinyt yhdyskunta sai kaivattua verenvahvistusta.

Kaniinit nimesivät asuma-alueensa Rauhanmaaksi. Asuinsijan löytäneet esivanhemmat olivat jo aikoja sitten menneet manan majoille. Nyt hallitsijan virkaa toimitti ruskeanharmaa kaniiniuros Väkevä. Yhteisössä vallitsi ankara arvoastejärjestelmä. Väkevä oli joutunut todistamaan kyvykkyytensä monissa rajuissa mitteloissa. Kovimmassa koitoksessa se oli taistellut tulevasta puolisostaan, Angorasta, tuuheaturkkisesta maitosuklaanvärisestä kaniinikaunottaresta. Kamppailun muistona Väkevän kuono oli vieläkin arpinen ja ylähuuli pysyvästi vinoon vääntynyt. Johtavan uroksen aseman säilyttäminen vaati kaiken lisäksi jatkuvaa uutta näyttöä. Yksi tärkeimmistä arviointiperusteista oli jälkeläisten laatu ja määrä. ”Eikö tästä ikinä tule loppua? Että talvellakin pitää synnyttää poikasia pakkaseen palelemaan”, Angora valitti pesäkolossa puolisolleen. Se oli hädin tuskin saanut syksyllä syntyneet pentunsa vieroitetuksi kun se jo taas oli pullauttanut maailmaan kolme uutta, jotka ahnaasti hamusivat nisille maitoa saadakseen. ”En kerta kaikkiaan enää jaksata tätä jatkuvaa synnytyskoneena olemista. Katso nyt miten kiillottomaksi ja takkuiseksi turkkinikin on mennyt.” Turkki oli Angoran ylpeys. Silkkiset pintakarvat hylkivät tehokkaasti vettä, pehmeänvillava aluskarva piti erinomaisesti lämpöä ja kaiken lisäksi Angora kykeni tarpeen mukaan tuuhentamaan turkkiaan, ominaisuus, jota lajitoverit kadehtivat talvisaikaan, jolloin kärsittiin kylmyydestä ja paleltumakuolemat olivat tuiki tavallisia.

Takana oli ankara pakkastalvi, jonka aikana oli kärsitty vilua ja nälkää. Kokonaisia perhekuntia oli jäätynyt kuoliaaksi. Eloon jääneitä järkytti sydänjuuria myöten, kun ne löysivät toisiinsa tiiviisti jäätyneitä kaniinivainajia, joukossa emoja, jotka turhaan olivat yrittäneet lämmittää poikasia vatsakarvoissaan. Raskain mielin henkiin jääneet tukkivat kuolleitten heimolaistensa pesäkolot. ”Ovat menneet Ikuisesti Vihreille Niityille, missä ei koskaan tarvitse palella”, ne lohduttivat toisiaan.

Mutta nyt elettiin jo onneksi kevättä. Angora oli unohtanut tiheään poikimiseen liittyvän katkeruutensa ja uhkui äidin ylpeyttä tuuppiessaan talvel-la syntynyttä poikuettaan käytäväkolosta maan pinnalle muiden kaniinien nähtäväksi. Uusien poikasten esiin marssitus ei suinkaan ollut mikään herttainen tapahtuma. Kaniininaaraat olivat pahansuopia toisilleen. Mitä alem-paa säätyä kaniininaaras oli, sen enemmän se sai äänekästä arvostelua osak-seen. Pelin henkeen kuului, että omat pennut olivat vallan ihmeellisiä, mutta toisten pennuista löytyi jos jonkinlaista vikaa. Hallitsijattaren poikasia ei sentään tohdittu kovaäänisesti pilkata, halventavat huomautukset esitettiin kuiskaten.

”Aika kaitaluinen”, joku supatti kun Angora tuuppasi Toivoksi nimittä-mänsä poikasen nähtäväksi. Kuiskaus oli räikeässä ristiriidassa todellisuus-den kanssa, sillä poikasella oli jo nyt vahvat lihakset ja se alkoi heti valp-paasti tutkia uutta ympäristöään. Seuraavaksi päivänvaloon ryömi Unelma, harvinaisen kaunis karvapallo, joka kirkkaan päivänvalon häikäisemänä räp-sytteli viuhkamaisia silmäripsiään ja alkoi sitten tarmokkaasti nuolla multaa turkistaan. Se oli niin kaunis, että kateelliset kaniininaaraat eivät voineet muuta kuin kääntää katseensa muualle.

”Usko, sinun vuorosi!”

Angora patisti vatsansa alla piileksivää viimeistä pentuaan, joka koko ajan haroi vastaan ja pyrki peruuttamaan takaisin käytävään. Kaniininaaraat nauroivat vahingoniloisina. ”Mikähän pelokas maamyyrä sieltä tulee?” ne tyrskivät kypäliinsä. Lopulta Angoran ei auttanut muu kuin lempeää väki-valtaa käyttäen tyrkätä viimeinenkin pentu nähtäväksi. Poikanen pyöri kat-se maahan painettuna emonsa jaloissa. Se olisikin sukeltanut takaisin pesä-koloon ellei Angora olisi ruhollaan tukkinut sisäänmenoaukon

”Ei ole isänsä näköinen” joku laukaisi ja perään kuultiin tukahdutettu tirskahtus.

”Mitä yrität sanoa?” Angora kysyi terävästi.

”Ihmettelinpä vain, että mistä Usko on tuollaiset haivenakarvat pos-kiinsa saanut, kun ei Väkevällä saatikka itselläsi sellaisia ole”, letkautuksen

heittänyt kaniininaaras puolustautui.

”Uskon komeat poskikarvat ovat periytyneet esi-isältämme. Perimätiedon mukaan se oli harvinaisen älykäs ja rohkea leijonanharjaskaniini! Olen varma, että Usko on perinyt poskihaiveniensa lisäksi myös esi-isänsä lahjakkuuden.”

Kaniininpoikaset pysyttelivät aluksi tiukasti Angoran kyljessä.

”Nuuskimalla te parhaiten tutustutte elinympäristöönne”, Angora opasti. Kaikki kolme kaniininpoikasta haistelivat innokkaasti nenät väristen. ”Hyvää tuoksua!”

”Se on helmihyasintin aromia”, Angora selitti. ”Loikitaan tuoksun suuntaan.” Aivan oikein. Rautaristin juurelle oli aseteltu kolme vaaleansinistä helmihyasinttia.

”Nuuhkimalla maata löydätte sopivat kulkureitit. Pimeissä ja ahtaissa paikoissa liikuessanne hyödyntäkää viiksikarvojanne. Ja kuuloanne voitte tehostaa pyörittelemällä korvia...”

Angora esitteli poikasille takuuvarmat ruokapaikat. Se painotti, että niiden piti päivittäin nakerrella puiden tai pensaiden runkoja, jotta hampaat eivät kasvaisi liian pitkiksi. Sitten se vei ne hautausmaan laidalla kasvavien havupuiden alle, missä oli kasoittain kaniinien jätöksiä. Poikaset haistelivat papanoita kiinnostuneena.

”Me emme ole roskasakkia kuten rusakot, jotka papanoivat jopa omaan makuupaikkaansa! Me teemme tarpeemme käymälöihin ja ne on turvallisuussyistä sijoitettu tänne kuusten alle piiloon. Ulostepapanoita on kahdenlaisia. Pehmeät, rypälemäiset umpisuolipapanat kannattaa syödä, sillä ne olivat terveellisiä. Varttuessanne huomaatte, että papanoita haistelemalla saa selville monenlaisia asioita kuten ovatko ne kotiväen vai jonkun toisen kaniiniyhteisön jätöksiä.”

Poikaset kasvoivat ja oppivat nopeasti elämisen perusasiat. Kun lopullinen vieroittamisen aika tuli, Angora antoi poikasilleen vielä viimeiset elämän-

ohjeet:

”On suuri etuoikeus saada elää Rauhanmaassa, mutta liialliseen hyväuskoisuuteen ei täälläkään pidä tuudittautua. Kyllä Rauhanmaallakin vaanii vaaroja. Tärkein ohjeeni on, että ette saa milloinkaan näyttäytyä kaksijalkaisille!”

”Eivätkö kaksijalkaiset ole ystäviämme?” Usko ihmetteli, ”hehän tuovat meille päivittäin kukkaruokaa.”

”Eivät he pentu kulta kukkia meille tuo vaan kuolleille kaksijalkaisille, jotka on laskettu maakoloihin ja peitetty mullalla.”

”Käyvätkö kuolleet kaksijalkaiset syömässä kukkia?” Unelma kysyi.

”Eivät. Lakatkaa kyselemästä! Ikävä tosiasia on, että jos meidät huomataan, olemme vaikeuksissa. Kaksijalkaiset vihaavat kaikenlaisia maahanmuuttajia! Vaikka te tästedes saatte liikkua omin päin, niin ette vielä saa loikkia minne tahansa. Kivimuurin ulkopuolelle teillä ei ole mitään asiaa! Sen takaa kantautuva meteli tulee nelipyöräisistä kulkuneuvoista, joita menee maantiellä ihan solkenaan. Tämän tästä ne liiskaavat pyöriensä alle nelijalkaisia. Kun pysyttelette muurin sisäpuolella, olette turvassa liikenteeltä...”

”Kuulitko Unelma mitä sanottiin?” Angora kysyi tiukasti tyttäreltään, joka oli jättäytynyt omiin unelmiinsa.

”... Eikä teidän sitä paitsi pidä mennä kovin lähelle muuriakaan, sillä sen koloissa asustaa terävähampaisia, alati nälkäisiä lumikkoja, joiden suurinta herkkua ovat kaniininpoikaset. Pari viikkoa sitten toinen Laikukkaan tyttäristä unohti kiellon, änkesi muurin vierustalle ja joutui oitis lumikon kynsiin. Onneksi muurin toiselle puolelle kytketty koira alkoi vikinän kuullessaan räksyttää niin kovaäänisesti, että lumikko pelästyi, avasi kitansa ja tyttö pääsi kuin pääsikin karkuun. Mutta ei Tähtiotsa Laikukkaan kertoman mukaan enää ole entisensä. Jotakin sen päässä pysyvästi nyrjähti. Vauhkoksi sitä on alettu nimittää, kun se ikävän tapauksen jälkeen helposti panikoituu ja siihen riittää kuulemma pelkkä puusta tipahtava käpy.”

Kaniininpoikaset hihittivät hermostuneesti. Angora jatkoi: ”

”...Myös kaikki ilmassa liikkuva on luokiteltava viholliseksi kunnes toisin todistetaan! No, variksia ja naakkoja teidän ei tarvitse pelätä, niiden kanssa olemme aina tulleet hyvin toimeen, juomapaikatkin ovat yhteisiä. Pysytelkää kimpassa, niin pärjääte paremmin. Ja jos huomaatte uhkaavan vaaran, antakaa merkki muille tömistämällä takakoivillanne! Paras piiloutumispaikka on kotipesä, mutta jos sinne johtavaa koloa ei satu olemaan lähettyvillä hakeutukaa lähimmän hautakiven taakse tai piiloutukaa tiheäoksaisten puiden lomaan (se osoitti käpälällään tuija-aitaa). Kyyristykää tällä tavalla maata myöten.” Se litisti itsensä ruohikkoon ja taivutti vielä korvansa pitkin selkää.

Angora oli syystäkin huolissaan, sillä suurin osa kaniininpoikasista menetti henkensä jo ensimmäisenä elinvuotenaan.

Hautakivet tarjosivat Rauhanmaan kaniininpoikasille erinomaiset puitteet piilosilla oloon, hyppy- ja loikkakilpailuihin. Unelman läsnäolo innosti kaniininpoikia taiturimaisiin suorituksiin, mutta niiden huimimmatkaan temput eivät tehneet Unelmaan minkäänlaista vaikutusta, se vain katseli ei voisi vähemmän kiinnostaa –ilmeellä poikien akrobatiaesityksiä.

Uskon jaloissa ei vielä ollut puhtia. Sen hypyt jäivät vaatimattomiksi ja päättyivät kaatumisiin. Kun joku vielä nimitteli sitä haivenajätkäksi, se katsoi viisaimmaksi vetäytyä omiin oloihinsa saniaispensaiden suojaan.

Kunnianhimoiselle Toivolle tärkeintä oli voitto. Se tekikin kaikkein rohkeimmat temput. Mutta kerran se epäonnistui yrittäessään loikata hautakiveltä toiselle ja putosikin suoraan verenpisaraa aterioivan kaniininytön niskaan. ”Senkin ääliö!” kyljelleen kellahtanut kaniininyttö kiljaisi kiukkui- sesti. ”Anteeksi, ei ollut tarkoitus. Sattuiko pahastikin?” pelästynyt Toivo kysyi. Viehko, se oli kaniininytön nimi, nousi istumaan takajaloilleen ja alkoi nauraa. Sitten ne katselivat toisiaan silmästä silmään. Molempien sydän heitti voltteja. Ensi silmäyksestä rakastuneet söivät haudalle asetetun veren- pisanan ja hakeutuivat sitten yhdessä tuija-aidan suojiin ruokalevolle.

Tämän Eeva Nikoskelaisen kuudennen romaanin voisi pikaisella silmäyksellä luulla olevan lapsille kirjoitettu. Sitä se ei kuitenkaan ole. Teos poikkeaa Nikoskelaisen tuotannossa aivan uuteen maailmaan: Siinä, missä aikaisempien teosten teemat liikkuvat lääkärin arjessa ja terveydenhuoltoalan ongelmien parissa, sijoittuu Kolopallomaalaisia golfkentälle ja ympäristön metsään, jossa tarinaansa kertovat citykanit, supikoirat, ketut ja varikset, jotka toivottavasti haastavat tarinoillaan lukijansa eettisiin pohdintoihin.

Vaikka kertomuksen päähenkilöt, nuo kaupunkien ja metsien vihatut tuholaiset, asuvatkin maakoloissa, oivaltaa lukija varmasti tarinan edetessä raottavansa samalla ihan tavallisen naapurustoon asettuneen maahanmuuttajaperheen kotiovea monikulttuurisessa Suomessa.

Kirjailija lahjoittaa ensipainoksen tekijänpalkkionsa Turun eläinsuojeluyhdistykselle uuden eläinhoitolan taloudelliseen tukemiseen.

Eeva Nikoskelainen on kirjailija ja Turun Yliopiston silmätautiopin emeritaprofessori v. 2006-. Varsin runsaan tieteellisten julkaisujen kokoelman ohella hänen tililleen on kertynyt uran aikana joukko palkittujakin romaaneja: **Hytösen oireyhtymä** (Tammi 1996), **Ylilääkäri Männikkö ja hallittu tulosjohtaminen**, (Tammi 1999), **Heta Hörkkö ja kaksoiskierteen lumo** (Tammi 2001), **Keltainen vaara** (Tammi 2004), **Itikkakesä** (Tammi 2008). Nikoskelainen on palkittu Akateemisen kirjakaupan suosituimpana

esikoiskirjailijana vuonna 1997 sekä Suomen Kirjailijaliiton ja Suuren Suomalaisen Kirjakerhon tunnustuspalkinnolla vuonna 2002.

